

PROLETAREC

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 1005.

CHICAGO, ILL., 16. DECEMBRA (DECEMBER 16), 1926.

LETO—VOL. XXI.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

ZAVRATNOST V DIPLOMACIJI.

Vzruženost v Jugoslaviji radi italijanske pogodbe z Albanijo.

Ko so vodilni evropski državniki sklenili pred dobrim letom locarnski pakt, so ga razglasili za največji korak v smeri miru. Dva meseca potem so pronašli, da so na skupni konferenci v Locarnu govorili sicer o miru in se prijateljsko objemali, za hrbti pa drug drugega goljufali. Francoski so mislili, da so edini ki goljufajo v svoj prid ne da bi drugi vedeli, a goljufali so tudi italijanski in angleški. Predstavniki malih držav so istotako zahrbtno mešetarili, a igrali so le vlogo žoge.

Tajna diplomacija je vedno zavratna; v Locarnu je bila zavratna tako zelo, da se je svet resnično začudil, ko je videl, da Nemčija radi zahrbtnih intrig in pogodb na predzadnjem zasedanju lige narodov, ni mogla postati njena članica. Zahrbtne pogodbe, ki so tolkle po obrazu oni ki je bila sprejeta odkrito, z velikim pompom in veličastnimi mirovnimi gestami, so pokazale, da diplomacija kapitalističnih držav še vedno hodi po tirih, kakršnih se je posluževala pred in med svetovno vojno. Diplomacije ene države nekaj javno obljubijo in podpišejo, potem pa sklenejo tajno pogodbo z neko drugo proti oni, s katero so ravnokar sklenili "prijateljstvo".

Italija je podpisala locarnski pakt in se s tem zavezala podpirati vsako stremljenje za pomirjenje Evrope. A naskrivaj so njeni diplomacije isti čas ruvarili in kovali tajne dogovore s Španijo in par južnoameriškimi republikami, ki niso bili mirovnega značaja, a v kritičnem momentu jih je v zasedanju lige narodov zatajila.

Zavratnost je svojstvo posebno italijanske diplomacije. Italija je bila zaveznica Avstro-Ogrske in Nemčije. Ko sta se zapletli v vojno, je že prvi dan prelomila "častno" pogodbo in zavzela napram njima zahrbtno stališče "nezanesljive" države. Avstrijska in nemška diplomacija sta ji ponujali mnogo, da jo podkupita, toda angleška, francoska in ruska so ji ponujale na račun njenih zaveznic še več, in tako je sprejela večjo podkupnino.

Italija sklepa po vojni, kakor vsaka država, vsekrižem pogodbe, in v tem ni nič napačnega. V interesu držav je, da so druga z drugo v prijateljskem razmerju, to je, ako si že nočejo koristiti druga drugi, si vsaj ne skušajo škodovati.

Italija je tudi z Jugoslavijo sklenila par pogodb. Ena poslednjih se nanaša na Albanijo. V nji je rečeno, da ne bosta niti Italija niti Jugoslavija podvzeli z ozirom na Albanijo nobenega koraka v njeno verstvo, ki ne bi bil sporazumen. Jugoslovnski zunanji minister Momčilo Ninčič, ki se je precej uveljavil v diplomatskem svetu in je bil predsednik prošlega zasedanja lige narodov, se je v skupščini veliko prizadeval, da je sprejela to pogodbo glede Albanije, ki jo je podpisal z Italijo. Skupščina jo je po velikih debatah sprejela, kot se spodobi.

Tedne pozneje pa je prišlo na dan, da je Mussolinijeva Italija sklenila z Albanijo čisto drugačno pogodbo — pogodbo, ki je v jedru in smislu nasprotna oni ki jo je sklenila z Jugoslavijo, in ki je ob enem sovražna Jugoslaviji.

V prvi garantira Italija skupno z Jugoslavijo samostojnost Albanije, v istem času pa je podprla "revolucijo" v Albaniji, ki je bila zmagovita, in nato sklenila z "revolucionarno" vlado pogodbo proti — Jugoslaviji.

Tako je Italija, kakor običajno, tudi tukaj pokazala dvojno lice. Oziroma, enega je pokazala, drugega pa je skušala zakriti.

Pogodba med Italijo in Albanijo, ki je imperialistična in v prilog Italije skoz in skoz, naperjena proti Jugoslaviji in ogrožujoča mir, je vzbudila v Evropi in po ostalem svetu veliko senzacijo. Za povečalno steklo je služil jugoslovanski zunanji minister Momčilo Ninčič, ki je v znak protesta proti italijanski pogodbi z Albanijo resigniral. Za njim je resignirala z istega vzroka vsa jugoslovanska vlada. Svet je postal pozoren, in Ninčiču gre zasluga, da je potezo dobro izvršil.

Vsled te vladne krize v Jugoslaviji je nastal precej velik vihar, in sklicani so bili številni protestni shodi, katere je vlada večinoma pre-

povedala. Ni lahko živeti z Italijo v prijateljstvu, ako se ne stori vse kar mogoče, da se je ne žali. Pogodba med Italijo in Albanijo pa je podpisana in je pravoveljavna.

Kadar se Italiji zazdi, da je v "interesu" Albanije "potrebno", sme poslati tja svoje čete in mornarico. Taka potreba nastane, kadar bo Italija hotela udariti na Jugoslavijo.

Drugo, Jadransko morje je s to pogodbo še bolj postalo italijansko jezero, in jugoslovanska plovba je s tem še bolj odvisna od Italije kakor poprej.

Kar je svet v tem času ponovno sprevidel je to: Izmed zavratne diplomacije je italijanska najzavratnejša. Sklepa z enim obrazom na eno, z drugim na drugo stran in skuša varati oboje.

Vzrujenje, ki je nastalo z objavo te "tajne" pogodbe med Italijo in Albanijo (dobro za človeštvo je to, da tajne pogodbe ne morejo ostati v tej dobi tako "tajne" kakor nekoč) je opozorilo svet na nevarnost, ki preti miru iz Italije. Ni vzrok Italija kot taka, kakor ni bila Nemčija pod kajzerizmom, kajti vzrok je sistem nenaravnih mej, kapitalističnega grabeštva in imperializem.

In kakorkoli razmotrivamo to stvar, moramo priti do zaključka, da miru pod kapitalizmom ne bo, in da je vzrok vsem tem pogodbam ki vznemirjajo svet v obstoječi ekonomski uredbi.

Prva konferenca klubov J. S. Z. v mestu Milwaukee.

Prva konferenca klubov J. S. Z. v Wisconsinu in severnem Illinoisu se je vršila dne 12. decembra v Milwaukeeju. Inicijativo zanjo je sprožil klub št. 37, ki je izvolil posebni pripravljalni odbor, ter se lotil dela. Klubom v Wisconsinu in v čikaškem ter waukegan-skem okrožju je dal predlog za ustanovitev skupne konferenčne organizacije, in v ta namen je sklical prvo zborovanje klubov JSZ. in društev Izobraževalne akcije JSZ., ki se je vršilo dne 12. decembra dopoldne v S. S. Turn Hall v Milwaukee. Popoldne in zvečer isti dan je imel soc. pevski zbor "Naprej" slavnost petnajstletnice, katere se je udeležilo nad tisoč ljudi.

Na konferenci so bili zastopani s svojimi delegati klubi JSZ. št. 1, Chicago, 37., Milwaukee, 45, Waukegan in 235, Sheboygan, Wis., ter društva Izobraževalne akcije št. 344, SNPJ. in št. 4 JPZ. Sloga, oba Sheboygan, Wis., št. 16 SNPJ. Milwaukee, in žensko društvo št. 102 SNPJ., Chicago, Ill.

Za predsednika konference je bil izvoljen Chas. Pogorelec in za zapisnikarja Victor Petek.

Razprave so bile obširne, katerih jedro bo opisano v zapisniku, ki bo priobčen v Proletarcu. Konferenca je bila ustanovljena, in njeno prihodnjo zborovanje se vrši v začetku maja 1927 v Sheboyganu, Wis.

V odbor Konference so izvoljeni: Albert Hrast, tajnik-blagajnik, Milwaukee; Anton Vičič, organizator, Waukegan. Nadzorni odbor: Fr. Perko in Math Tamsh, Milwaukee, ter J. Suppanchick, Sheboygan.

NIKOLA PAŠIĆ.

S pozornice svetovne diplomacije je izginil širom sveta poznan državnik, "balkanski lisjak", Nikola Pašić.

Ne bil duševni velikan, kajti takih na Balkanu danes še ni. A bil je lisjak. Drugače ne bi nikdar postal to kar je bil.

Dne 10. decembra je umrl. Bil je aktiven v javnem življenju do zadnjega. Vsled odstopa Uzunovičevega kabineta, ki ga je povzročila pogodba med Italijo in Albanijo, je logično spadala naloga sestaviti novo ministerstvo Pašiću. Kap, ki ga je zadela, je preprečila načrte najvišjih krogov. Trpel je v velikih bolečinah dan ali dva, nato je umrl.

Nikola Pašić je bil človek velikih sposobnosti, toda ne v širšem pomenu besede. Bil je *balkanski državnik, in vsled tega se ga je posebno v angleškem svetu prijel priimek "balkanski lisjak" — fox of the Balkans.*

Pašić ni imel svoje življenske poti postlane z rožicami. Veliko je trpel in bil je trden. V mladosti, ko je njegova domovina največ trpela, je bil Pašić revolucionar. Izhaja iz dobe, ko je bil revolucionar marsikdo, ki je pozneje dal svoje sposobnosti in energije reakciji.

Naši čitatelji se Pašića najbolj spominjajo izza medvojnih časov, ko je zastopal idejo *velike Srbije*, medtem ko je jugoslovansko socialistično delavstvo skušalo izkoristiti priložnost ter ustvariti jugoslovansko federativno republiko, v kateri bi bili vključeni tudi Bolgari.

Pašić je hotel veliko Srbijo, in njegova zasluga je Krfska deklaracija, za katero se je udi-njal takoj po mirovni pogodbi pozabljeni Trumbić in številni jugoslovanski "narodnjaki" v Ameriki, med katerimi so slovenski "narodni odličnjaki" igrali ("igrali") postransko vlogo.

Pašić je dosegel natančno to, kar si je zamislil v krfski deklaraciji: Veliko Srbijo. Dal ji je ime, Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, in pri tem računal, da mora koncem konca namesto dolgega, neumestnega imena ostati le Srbija, kajti Jugoslavije ni maral.

Pašić dasi lisjak, ni bil svetoven državnik. Svet mu je dal priznanje ki ga je bil vreden, — nič več. "Lisjak Balkana", to so mu rekli v Franciji in v anglosaških deželah. Vzlic temu je bil Pašić skoro do konca svojih dni aktiven ne le v balkanski ampak tudi v svetovni politiki.

V svojih mladostnih letih, ko se je v Švici navzel revolucionarnega duha od socialistov, je bil Pašić upornik. Pozneje, ko ga je usoda postavila na čelo borbe za osamosvojitve Srbije, je postajal bolj bolj "ozkotiren", a za Srbijo vzlic temu veliko vreden.

Vodil jo je v najtežji dobi njene zgodovine — v medvojnem času, in šolska zgodovina današnje S. H. S. pripisuje njemu največje zasluge za "zedinjenje Jugoslovanov".

“Primorski Slovenec” in neusahljivi milijondolarski fond.

V starem kraju rabijo slepci svoj zavod—resnično rabijo. Glasbena Matica misli, da ga jim lahko zgrade ameriški Slovenci, ker se oni v domovini ne zanimajo zadosti za take stvari, država pa nima denarja. Oziroma ga ima, a ne za vsako tako stvar kot je zavod za slepce.

Dobro, — kaj pa milijondolarski fond? O — da, saj res — dom slepcem naj postavi milijondolarski fond!

Povodenj. Več milijonov dolarjev škode v Srbiji, Hrvatski in Sloveniji ter tudi v Julijski Krajini. Pomagajmo! Da, pomagajmo! Ampak mi ne moremo dati. O, — kaj pa milijondolarski fond! Da saj res, on naj pomaga! Podpirano in sprejeto. Blagor ti, neusahljivi milijondolarski fond!

Imamo mnoge potrebe. In imamo narodne ljudi. Da, in ti ljudje so radodarni, da kar z lopato zajemajo iz milijondolarskega fonda. Bravo, ti neusahljivi fond, čudežni milijon, ki si vedno milijon!

Mi ne damo centa za narod, za slepce, za one ki jim je povodenj vzela vse, pravi pismar Truger, kajti mi ne moremo dati. Milijondolarski fond naj da! Ali kdo podpira moj predlog? vprašuje. In glej, vsi ki so navzoči podpirajo, ploskajo in se pridušajo, — češ, mi ne moremo dati, — čemu pa imamo milijondolarski fond! Vino teče raz miz, vse je veselo — kajti “mi ne moremo dati”.

Oj ti presrečni fond!

A predlog vzlic pridušanju ni dobil zadostnega odziva, in evo, Truger se je oblekel v plašč “Primorskega Slovenca” in napisal za list katerega brani sedaj Lojze Pirc — že ve zakaj — dopis. Da, pomagajte — čemu pa imamo milijondolarski fond!

Tako pišejo ljudje, ki so hinavci do dna!

Čemu narodni veljaki ne stopijo skupaj, organizirajo odbor, dajo tisočak ali dva, in potem zahtevajo, da se prepiše na njihovo ime tudi milijondolarski fond in še dva milijona povrh? Ako bi tisti ki so tako navdušeni za revne, uboge in potlačene, ne ogoljufali toliko revnih ljudi kot so jih in jih pripravili ob trdo zaslužene cente, tedaj bi verjeli, da so “blagega srca”. Tako pa . . .

Ako imate danes poštene namene, stopite skupaj, posezite v žep, organizirajte se za dober namen, in recitem drugim: pojdite, in tudi vi tako storite.

Nobelove mirovne nagrade.

Nobelove mirovne nagrade so bili letos deležni v priznanje zaslug, ki so jih imeli oziroma jih imajo za svetovni mir, ameriški podpredsednik Charles G. Dawes, angleški zunanji minister Sir Austen Chamberlain, Aristide Briand, francoski zunanji minister in dr. Gustav Stresemann, nemški zunanji minister.

Odbor švedske zbornice bi najbrž lahko našel zaslužnejše može, ki so res kaj storili za svetovni mir, v ostalem pa te nagrade nimajo več toliko pomena kakor nekoč.

Agitirajte za “Proletarca” in “American Appeal”! Oba sta glasila ameriške socialistične stranke in vodita proletariat po poti konstruktivnega dela v socializem.

ZOFKA KVEDER.

“D.P.” z dne 24. novembra poroča:

V Zagrebu je umrla znana slovenska pisateljica Zofka Kvedrova, ki je zadnja desetletja sicer živela večinoma v Zagrebu, ki je pa igrala zlasti v mlajši dobi veliko vlogo v slov. literarnem življenju. Bila je izredno talentirana in robustna pisateljica, bila je pa tudi pogumna pobornica ženskih pravic in sploh napredka. Zofka Kvedrova je podpirala in branila vsako plemenito stremenje, razumela in cenila je tudi borbo razlaščenih ljudskih mas za svoje pravice. Spominjamo se, da se je pokojnica še do pred vojne vedno rada odzvala vabilom našega tržaškega “Ljudskega odra” na predavanja o socialnih problemih žene. Pokojnica je svoje dni, ko so bili socialisti podoba modernih antikristov, napisala marsikateri bodrilni članek v naših listih, branila s pogumno besedo naše gibanje. Njena literarna zapuščina je zelo obsežna, bila je marljiva pisateljica in spretna novinarka. Pronikla je v svojih povestih v marsikatero tajnost ženske duše, izpovedala marsikatero globoko resnico. Bila je iz umetniškega pokolenja Cankarjev, Kettejev, Murnov in Zupančičev. Umrla je najvrednejša in najspodobnejša glasnica probujene slov. žene. Zavedno slov. delavstvo ji bo ohranilo trajen spomin.

Slovensko zavetišče in pojasnjevanje “Glasa Naroda”.

“Glas Naroda” z dne 9. decembra je pričel priobčevati članka, v katerih pojasnjuje, da je denar, zbran za Slovensko zavetišče, okrog osem tisoč dolarjev z obrestmi vred, poneverjen. V odboru Zavetišča so Frank Sakser predsednik, Frank Kerže tajnik, Geo. L. Brozich blagajnik. Slednji je porabil fond, prva dva sta zanj zaeno z njim odgovorna.

Ta odbor je svoječasno vprašala za pojasnilo S. N. P. J., a ga ni dobila. Vprašala je pennsylvanska konferenca JSZ., vpraševal je “Proletarec”, a pojasnila ni bilo.

Sedaj je prišlo, in povedali bomo, čemu. “Amerikanski Slovenec” in “Glas Naroda” se borita za prvenstvo med “rojaki” ki hodijo k maši, ako ne vsako nedeljo pa vsaj o božiču in na veliko nedeljo. “Am. Slovenec” in “G. N.” imata večinoma naročnike med “vernimi” rojaki. Frančiškani so se zakleli izpodriniti “liberalen” Sakserjev list, toda “G. N.” ima precej zaslobe med “civilnimi” duhovniki, ki ne marajo frančiškanskih vsiljivcev. Frank Sakser daje za cerkev in za verske ustanove, in Geo. L. Brožič tudi ni bil skregan s faro. Sakser pravi — sedaj ko je tisti denar že davno izginil v elyskih jezerih — da si umije roke, kajti kar je mogel je storil. Vprašuje ostale odbornike zavetišča, naj tudi podajo izjave.

Za kulisami pa se bije med sakserjevci in zakrajškovci tekma, ki se tiče pošiljanja denarja v stari kraj in takih “idealnih” stvari.

Ko bo stvar o zavetišču razčiščena, bodo morali Lojze Pirc, Rev. Zakrajšek in podobni podati račune, kaj so storili s tisočaki, ki so jih nabrali za Narodno zvezo, a računskih poročil nikoli ni bilo. J. R. Z. je bilo edino ki je objavljalo in objavlja račune, pa ga nepoštenjaki radi tega najbolj blatijo.

Neiskrena "iskrenost", ali kedaj polemika ni polemika.

"Enakopravnost" z dne 8. decembra se pri-
tožuje, da še nismo odgovorili na njen poziv,
da ponatisnemo drugo poglavje članka, v ka-
terem "je odgovorila na napad, ki je bil vpri-
zorjen nanjo od enega clevelandskih dopisoval-
cev 'Proletarca'."

Tisto ni bil napad. Članek, "Dekadenca
Enakopravnosti", s katerim je A. Garden načel
to polemiko, ni bil napad. Napad je sledil šele
v "Enakopravnosti".

Ako mislite pod "drugo poglavje" članek v
272. številki "Enakopravnosti", ga bomo radevolje
ponatisnili. V prihodnji izdaji, ki bo večja kot
ta in vsled tega več prostora, bo tudi tisti članek
lahko drugič zagledal beli dan. In pa malo
komentarja bo zraven, oziroma protiargumentov,
kot jih želi naš prijatelj urednik "E."

V ostalem mu priporočamo, prijateljsko
priporočamo, v polemiki veliko večjo opreznost.
S. Garden je v svojih člankih neizpodbitno do-
kazal marsikakšno zmoto urednika "E.", in če
hoče slednji prihajati s "protiargumenti", bi
imel zelo zelo težko stališče. Zato pravi:

"... Na izlive 'Proletarčevih' dopisovalcev iz Cleve-
landa ne bomo odgovarjali, kajti očitno je, da njih
namen ni iskren in fanta iščeta le reklame."

Reklame čemu? Kdo si upa trditi, da Anton
Garden, ki je začel s to polemiko, ni iskren? In
če bi mu skušal urednik "E." odgovarjati, bi
težko našel protiargumente. Zato je veliko lažje
napisati "... na izlive dopisovalcev iz Cleve-
landa ne bomo odgovarjali ..."

V istem članku (dne 8. dec.) pravi "Enako-
pravnost":

"Proletarec pravi v izdaji od 25. novembra:

"Socialistična stranka ni bila nikdar v političnem
zavezništvu z demokrati in republikanci ... ampak je
bila članica K.P.P.A."

To so tehnikalnosti, gospodje, gole tehnikalnosti, ki
pa ne spremene dejstva, da so socialisti delali roko v
roki z NESOCIALISTI in da je socialistična stranka šla
v boj za nesocialistične kandidate ..."

Ponovno naglašamo, da socialistična stran-
ka ni šla nikdar v zavezništvo z demokrati in
republikanci. DEJSTVO JE, da je K.P.P.A. po-
stavila kandidate na svoji listi PROTI REPU-
BLIKANSKI IN PROTI DEMOKRATSKI
STRANKI, medtem ko je "Enakopravnost" v
zadnji kampanji agitirala kot list za kandidate
DEMOKRATSKE in kandidate REPUBLIKAN-
SKE stranke, torej za stranke, KI IMAJO PRO-
ZORNE KAPITALISTIČNE TENDENCE.

Vse kapitalistično časopisje, ki je ISKRE-
NO, je razglašalo LaFollettovo kandidaturo za
delo SOCIALISTOV in za socialistični manever
zgraditi VELIKO tretjo stranko s socialističnim
programom.

"Enakopravnost" nadalje piše:

"Pokojni La Follette ni bil socialist, — Burton K.
Wheeler ni bil socialist. Slednji je danes član demo-
kratske stranke, in ako bi bil LaFollette živel, ne dvomi-
nihče, da bi bil postopal prav tako kot je postopal njegov
sin, ki je bil izvoljen v senat na mesto svojega očeta kot
progressiven republikanec, potem ko je pri primarnih vo-
litvah porazil Coolidgovega kandidata."

Rekli smo: konvencija K.P.P.A. dne 3.—4.
julija l. 1924 v Clevelandu je nominirala samo
predsedniškega kandidata, eksekutivi KPPA. pa
je dala moč, da nominira i podpredsedniškega.
Eksekutiva je mnogo razpravljala, koga naj no-
minira. Številne napredne unije in mnogi vpliv-
ni posamezniki so ji predlagali, naj nominira
James H. Maurerja, predsednika Pennsylvania
State Federation of Labor, ki je bil tedaj tudi
član eksekutive socialistične stranke. Vprašali
so za mnenje LaFolletta. Priporočal je Burton
K. Wheelerja, za argument pa je navajal, da bo
to UDAREC demokrati stranki in pa VEČJI
USPEH za listo KPPA., katera je bila nominira-
na PROTI republikanski in proti demokrati
stranki!

Resolucija, ki je bila sprejeta na omenjeni
konvenciji, je jasno izražala nado, da bo RE-
ZULTAT TEGA BOJA PROTI DEMOKRATSKI
IN PROTI REPUBLIKANSKI STRANKI nova
stranka ameriškega ljudstva, ki bo delala ZA
LJUDSTVO.

Pokojni senator LaFollette je pridobil ta-
kozovane progresivce v republikanski stranki že
tako daleč, da so nastopali kot samostojna sku-
pina in bili SMATRANI KOT TAKA. On je v
kampanji l. 1924 jasno izjavil, da smatra repu-
blikansko in demokrati stranko za stranki
korupcije in privatnih privilegijev. Izjavil je,
da ne mara NIKJER kandidirati na listi republi-
kanske stranke. Izrekel se je za "tretjo" stran-
ko ako bo ameriško ljudstvo s temi volitvamj
(l. 1924) pokazalo da jo hoče, toda ustanovi naj
se je po volitvah, ne pa v najhujših kampanj-
skih vrtincih.

Na konvenciji KPPA. l. 1925, o kateri bomo
govorili prihodnjič, je LaFollettov zastopnik
kongresnik Nelson, ki je bil blagajnik kampanj-
skega odbora KPPA. l. 1924 izjavil, da je wis-
consinska skupina pripravljena obvezati se, da
plača vse dolgove KPPA., ki so nastali v zvezi
s kampanjo leto prej, ako se ustanovi nova
stranka kakršno so predlagali.

Ali je uredniku "E." to znano? Ali mu je
znano, da je bil senator LaFollette tedaj bolan
in se zdravil v Floridi, in da so mu zdravniki
preprečevali dostop do listov in do poročil s
konvencije, ki bi mu utegnili poslabšati rahlo
zdravje?

Ali mu je znano, da ga je glavni odbor repu-
blikanske stranke izključil kot republikanskega
senatorja, in da mu je odvzel vsa mesta v sena-
tu ki jih je imel kot republikanec?

Ali mu je znano da je prišel do spoznanja, da ne spada v stranko S KATERO SE NE STRI-NJA IN DA JE TO POVEDAL NA SHODIH IN V LISTIH?

Ali mu je znano da je rekel uradni- m republikancem, da je ime stranke v Wisconsinu sedaj njihovo, ker on ne mara kandidirati za predsednika na njihovi listi, dasi jo je imel pod absolutno kontrolo?

Ali urednik "E." prizna ali ne prizna, da je bil pokojni senator LaFollette veliko radikalnejši kot na pr. "E.", in da je imel v kampanji l. 1924 izrazit program? Ali mu je znano, da je dejal socialistom v odboru KPPA., da bi bil za čim jasnejše besede, ki bi govorile za socializacijo javnih naprav, prometnih sredstev, naravnih zakladov itd., toda če bi bile prejasne, bi kampanji škodovala? Treba je napraviti čimvečji zamah, je dejal, drugo bo potem lažje. Naredil je zamah, obolet, umrl, "progresivci" (ne VSI) pa so zopet postali republikanci in demokratje, ali pa 1/2 procenta demokrati in pol republikanci.

NI RES, da nihče ne dvomi da bi postopal pokojni LaFollette enako kakor sedaj njegov sin!

Res je, da je mladi LaFollette zavrzel program svojega očeta kakršnega je osvojil l. 1924, in vzel nekaj od onega, ki ga je razglasil v kampanji l. 1922.

Trditev "nihče ne dvomi" je tako daleč od resnice kot je severni od južnega tečaja.

Ako bi urednik "E." imel nekoliko vpogleda v volilno kampanjo pri primarnih volitvah v Wisconsinu, pa bi videl kdo dvomi in kdo ne dvomi. Nič bi mu ne škodilo, ako bi včasih pogledal tudi v "Milwaukee Leader", kajti čim več zvonov čuješ, bolj jih znaš razločevati.

Nadalje:

"Indorsirati demokratske kandidate pomeni pomagati demokratski stranki in indorsirati republikanske kandidate pomeni pomagati republikanski stranki" piše Proletarec v isti izdaji.

Urednik Proletarca se nedvomno prav tako dobro zaveda kot mi, da ta šablonska trditev ne drži in da ne odgovarja resnici. Ako pa res verjame v svojo trditev, potem ga prosimo, da nam razloži, na kak način je bilo npr. uradni republikanski stranki pomagano, ko so volilci preteklega novembra izvolili progresivnega senatorja Brookharta, ki je bil kandidat republikanske stranke, potem ko je enako mlademu LaFollettu pri primarnih volitvah porazil Coolidgovega senatorskega kandidata."

Jasno je, kaj pomeni Brookhartova, LaFollettova in Blainova zmaga: Pomeni, da bo REPUBLIKANSKA stranka z njihovo POMOČJO tudi v BODOČI zbornici KONTROLIRALA senatske odseke in pozicije. Če ne pomeni to, tedaj kaj pomeni?

Uredniku "E." je znano, da so po smrti pokojnega LaFolletta postali "progresivci" v obeh zbornicah pohlevnejši, in da so jih spretni ve-

ljaki stare garde zelo pridobili za LOJALNOST stranki.

Progresivci tvorijo v tej zbornici ravnovesje. To namreč poročajo listi. To ravnovesje je bilo izvoljeno na listi republikanske stranke in bo glasovalo ZANJO. Načrte je izdelala stara garda, ravnovesje jih bo potrdilo. Taka je stvar.

Nadalje:

"V istem članku pravi urednik Proletarca, da se je socialistična stranka pridružila KPPA. ker je upala, da je ista predstavljala "uvod v akcijo za ustanovitev stranke kakršno ima delavstvo v Angliji." Do ustanovitve take stranke pa ni prišlo. Socialisti so se torej zmotili."

Ne, niso se ZMOTILI, kajti DO TAKE STRANKE BO PRIŠLO, kakor pride za današnjim jutrajšnji dan. Nemogoče je, da bi Zedinjene države ostale pri sistemu dveh kapitalističnih strank, kajti EKONOMSKI RAZVOJ sam SILI, da se elementi skristalizirajo. KPPA. ter volilna kampanja l. 1924 je bilo eno poglavje v tem razčiščevanju.

Kapitalistične stranke so KAPITALISTIČNE STRANKE, in "progresivna" krila v njih podaljšujejo ŽIVLJENJE kapitalističnemu sistemu, ker ga drže na gotovi uzdi. Ali — pri tem ne bo ostalo. To vedo tudi žurnalisti kot so Frank Crane, Arthur Brisbane, Paterson od čikaške "Tribune", uredniki dnevnika "New York Times", in tudi urednik "E." priznava to resnico.

Socialisti se torej v tem oziru ne motijo, četudi je res, da so kot ljudje podvrženi zmotam — bog se jih usmili! Bilo bi slabo za naš pokret, ako bi se motili tako zelo, kot se moti naš prijatelj urednik "Enakopravnosti".

Nadalje:

"Trditev Proletarca, da je LaFollettova smrt vzrok, da ni prišlo do ustanovitve tretje stranke, je jako klavern in jako NESOCIALISTIČEN argument. Socializem kot ga mi razumemo, ne veruje v "heroje", temveč edino v ekonomske razmere. Socializem pravi, da razmere ustvarjajo voditelje, ne pa voditelji razmere."

Razmere za "tretjo" stranko so v tej deželi ZRELE, niso pa zreli voditelji. Vzrok: časopisje je skoro vse pod kontrolo privatnih interesov. To časopisje je tako močno in tako spretno urejevano v zavajalnem smislu, da moti celo ljudi kakor je urednik "Enakopravnosti".

LaFollettova smrt ni vzrok, da ni prišlo do tretje stranke, kajti do te je prišlo na konvenciji februarja l. 1925. O nji več drugič. Da je bila mrtvorojena, so vzrok "progresivci", ker so s smrtjo LaFolletta izgubili sposobnega, energičnega voditelja in ponovili na februarski konvenciji KPPA. napako kakršno so napravila razna prejšnja gibanja za "tretjo" stranko.

Ali se kedaj potrudite, da bi vaše društvo oglašalo svoje priredbe tudi v Proletarcu?

“Delavska Slovenija”, njen začetek in konec.

Frank Novak, bivši urednik “D. S.”

(Konec.)

Posledice napačne taktike.

Na petem kongresu Tretje internacionale v Moskvi je rekel eden glavnih voditeljev zastopnikom ameriške stranke: “Vi se morate prilagoditi ameriškim razmeram, ne pa stati z eno nogo v Rusiji, z drugo pa v Ameriki.”

Kako malo so vodilne osebe upoštevale ta nasvet, se razvidi iz porazov, ki jih je doživela Delavska stranka na celi črti. Še pred štirimi leti je ta stranka štela nad 40.000 članov, deloma celo blizu 60.000, danes pa jih je ostalo še borih 4000, med katerimi je poleg tega še samo par odstotkov Američanov. Nesmiselnost njihove taktike je rodila stalno slabe posledice, povzročala ovire in zapreke na vseh straneh. Porazi so se kopičili, toda vse zaman, merodajne osebe so ostale slepe in gluhe. Kričanje o enotni fronti je postajalo v teh razmerah skrajno smešno, ker voditelji niso niti skušali prikrivati, kaj oni razumejo pod to besedo. Povsod, v vsaki organizaciji, kjer so skušali razširiti svoj vpliv, so povzročili razdor in dosegli splošen odpor. Ni vzelo dolgo časa in članstvo vsake take organizacije, katero se je skušalo pridobiti za radikalno gibanje je spoznalo, da pomeni pri komunistih enotna fronta *absolutno podvrženje njih vodstvu in vplivu*, češ, mi edini smo na pravi poti, mi edini smo merodajni, vse, drugo je bunk.

Največja napaka se je delala z neupoštevanjem naukov, ki so jih nudili dogodki po raznih evropskih državah, kjer je ekstremno radikalno gibanje povzročilo, oziroma vzbudilo in pospešilo grozno reakcijo, nasilja in neznosne razmere, pod katerimi trpijo še danes razni narodi v omenjenem delu sveta. Zinovjev je trdovratno veroval in zagovarjal svetovno revolucijo in spletkaril, šuntal in s tem obenem dvigal in jačil odpor prestrašene buržoazije. Reforme — kako smešna je bila te vrste taktika za časa, ko smo se brezmejno navduševali nad zmago ruskega proletariata. Toda kaj se je zgodilo v Evropi, kake posledice je rodila komunistična taktika? Kdo je danes in prvi vrsti odgovoren za tisoče in tisoče žrtev, ki so padle vsled divjanja reakcije, kdo je odgovoren za tisoče in tisoče, ki danes ječijo v ječah? Kaj so prinesle te žrtve proletariatu? Ali ni baš to oslabilo delavsko gibanje, onemogočilo uspehe na vseh straneh in dalo povoda, za odločno organiziranje buržoaznih, toraj, vseh reakcionarnih sil?

V komunističnih strankah skoro vseh dežel se je zadnja leta pojavila zmerna struja, *katera zahteva spremembo taktike*: “Ne zahtevajmo, da se oni nam pridružijo, da se oni podvržejo nam, temveč pojdimo mi k njim in pomagajmo iztrebiti iz njih vrste vse škodljivce.” To je klic teh zmernih sil, katere niso slepe in gledajo s skrbjo na poraze, katere je doživelo komunistično gibanje po raznih deželah.

Nesmiselno bi bilo tajiti, da je v ameriški socialistični stranki marsikaj napačnega, kakor se ne more tajiti, da imajo socialdemokratske stranke v Evropi v svojih vrstah voditelje, kateri so se takorekoč z dušo in telesom prodali buržoaziji in kateri hočejo spremeniti stranko v nekaj reformistični privešek buržoaznih strank. Toda, ali pomenijo poedini taki voditelji vse, ali so oni stranka? Priznati se mora, da se je odcepilo

od socialdemokratskih strank raznih dežel v povojnih letih milijone deloma najboljših moči, in baš to pomeni, da bi bilo delavsko gibanje v Evropi kakor tudi v Ameriki popolnoma na drugem stališču, ako bi ne bilo tega drvenja sanjačev proti končnemu cilju, brez upoštevanja številnih postojank, katere bi se na bojnem pohodu moralo zavzeti, da se omogoči in zavaruje prodiranje, da se omogoči nove uspehe in tudi zaščiti in utrdi dosežene.

Predaleč bi vodilo, ako bi hotel navesti vse številne dokaze iz dogodkov, ki so se odigrali v delavskem gibanju v povojnih, posebno pa še v zadnjih treh ali štirih letih. Ako bi hotel predočiti čitateljem jasno sliko, moral bi tukaj uvrstiti politične dogodke zadnjih let, ki so se odigrali v Angliji, Nemčiji, na Danskem, Švedskem, v Italiji, Franciji in po raznih drugih deželah, ter oceniti tudi preobrat, ki se je izvršil v zadnjih par mesecih v sovjetski Rusiji. O vsem tem sem spregovoril na svojem predavanju pred članstvom kluba št. 37 J. S. Z., ki se je vršilo dne 7. decembra. Kot zaključek, moram še omeniti samo nekaj podrobnosti iz delovanja Delavske stranke v mestu Milwaukee.

Po ustanovitvi legalne Workers (Communist) Party se je pričelo med privrženci komunistične ideje živahno gibanje. Ljudje, kateri, so poprej v temnih nočeh, skrivaje se plaho, raznašali letake od hiše do hiše, verujoč v revolucijo, “ki ima izbruhniti jutri ali vsaj prihodnji mesec”, so videli sedaj pred seboj še gotovejše pogoje za zmago. Seveda, predvsem bo šlo “los” v Evropi, potem pa pride na vrsto Amerika. Priznati je treba, da je bilo tudi med komunisti mnogo takih, ki so gledali na razmere z jasnim pogledom in jih presojali logično, toda žal, da so bili vselej prekričani. Mnogi izmed teh so kmalu vrgli puško v koruzo in šli nazaj v vrste socialistične stranke ali pa so postali popolnoma neaktivni. Med prvimi so bili predvsem Nemci, njim pa so sledili Čehi, kar je vsakakor značilno, upoštevajoč kulturno stopnjo teh dveh narodov.

Prvih par let so bile zastopane na mestnem osrednjem odboru Delavske stranke (W. P.) v Milwaukee, skoro vse narodnosti, razen Američanov, med katerimi ni bilo mogoče doseči uspeha. Spominjam se, da smo jih pridobili nekoč vsaj par, toda le za kratko dobo. Na neki seji je izjavil eden izmed Američanov: “Jaz ne odobravam vaše taktike, s katero hočete komunistične nauke ljudem vlivati v grlo.”

Največjo oviro na teh sejah so tvorili neštevilni “ukazi” od vodstva stranke. Vedno nekaj novega, stalno spreminjanje, stalno pehanje. Zaletavali so se sedaj sem, sedaj tja, poskušali s številnimi naskoki, kričali in se navduševali. Seje so bile mučne, dolgočasne, polne gromovitih fraz, dolgovernih predavanj v katerih so se pobijale razne frakcije in obenem urili razni *would be govorniki*. V stranko se je vteplo neko žalostno šarlatanstvo; vsakdo, ki se je naučil par ducatov Leninovih ali Marksovih izrekov je prodajal svojo modrost, toda praktičnega dela ni bilo nikjer. Članstvo se je mučilo s številnimi, neprestanimi prireditvami, kar je pomenilo težko finančno breme za vsakega poedince. Toda še mnogo silneje pa so nas tlačile stalne kolekte, stalne zahteve: Daj, daj — Ni bilo dovolj, da smo morali vzdržavati svoje slabo stoječe časopise in jih stalno podpirati, morali smo skrbeti tudi za angleško glasilo Daily Worker. Vsakih par tednov so došli nujni brzojav, naznanjoč, da se nahaja angleško glasilo pred propadom. Za poslopje, kjer se nahaja glavni stan v Chicagi smo zbrali okrog 60.000 dol. potem smo

žrtvovali dolar za dolarjem za vzdržavanje angleškega časopisa, *katerega ni čitalo niti pettisoč Američanov.*

Nič ni toraj čudnega, da so nas polagoma zapuščale organizacije, ena za drugo. Kmalu smo izgubili Madžare, njim so sledili Litvinci in Židje, izmed katerih nam je ostalo samo peščica kričačev. Pridobili smo Italijane, toda samo za par tednov, istotako Grke in končno so ostali samo — Hrvati.

Najhujši udarec je organizaciji prizadjala reorganizacija na podlagi tovarniških celic. Težko je popisati zmešnjavo, ki je nastala. Takoj izpočetka se je pokazalo, da je gibanje zavoženo, ker smo bili popolnoma brez vsakega vpliva na domačine, posebno pa še brez vsakih simpatij celo med tujezemci. Potom nestrpnosti, nesmiselnega vodstva, vsled prevelikega števila kričačev so odbili od sebe tudi vsako upanje na uspeh in končno prišli tako daleč, da ni bilo v organizaciji prav ničesar drugega kakor razni tajniki raznih "tovarniških celic", kateri so prišli na seje in zastopali tam — sami sebe. Vse to se je izvršilo baš tiste čase, ko je "Progresivni blok" reševal S. N. P. J. in vzbudil v Milwaukee med našim ljudstvom v splošnem, veliko zgražanje.

Tako je bilo toraj to delovanje. Tako se je uničevalo zadnje ostanke radikalnega gibanja in tako se je uničevalo obenem socialistično stranko, stranko toraj, katera si je s težavo priborila vpliv in ugled, v kolikor je bilo v danih razmerah sploh mogoče med politično nezrelimi ameriškimi delavci.

S tem sem toraj opisal glavno. Opisal nisem tega iz sovraštva, ni me pri tem vodila želja po maščevanju proti tej ali oni osebi, ker priznati moram, da z premetitvijo lista sem se rešil težkega jarma in za sto odstotkov izboljšal tudi svoj gmojni položaj; opisal sem vse to z željo, da delavstvo spozna, kam ga vodi netoleranca, razmeram in prilikam neprimerna taktika in nadutost ljudi, kateri bi iz častihlepnosti radi igrali vodilne vloge...

Razstava Peruškovih slik v dvorani S. N. P. J. v Chicagu.

V pondeljek zvečer bo v dvorani S.N.P.J. otvorjena razstava precejšnje zbirke slik slovenskega umetnika Harvey Gregory Peruška. Razstava bo trajala teden dni, do vključitvi 26. decembra. V katalogu del ki bodo razstavljena, je največ oljnih slik, a tudi prilično število slik v vodnih barvah. Poleg tega bo razstavljeno tudi manjše število lešorezov, ki so najnovejši Peruškov produkt.

Perušek ni veliko znan med slovenskimi naselniki v Združenih državah, kakor tudi ne v domovini. Iz svojega rodnega kraja, Sodražice je odšel v Ameriko v svoji rani mladosti kot navaden delavec, ki tudi v Ameriki ni našel prilike, da bi razvil svoj talent. Mučil se je po raznih tovarnah v Pennsylvaniji in Zapadni Virginiji, istočasno pa slikal čisto sam in brez učitelja. Njegov najboljši učitelj mu je bila narava sama, v katero je zahajal in iz katere je črpal. Tako se je brez vsakega vpliva razvil v čisto posebnega umetnika in je po daljših letih borbe dospel med kroge, v katerih je njegovo mesto — med prave umetnike.

Boljše kot njegovi rojaki poznajo našega Peruška ameriški umetniški krogi, kakor tudi občinstvo, katero se zanima za pravo umetnost. Njegova dela so bila razstavljena že po mnogih umetniških galerijah in tudi v zavodih za umetnost, kar mu je ravno pridobilo pri-

znanje in upravičeno čudenje med umetniki. Kot samouk in čisto brez vpliva moderne tehnike je Perušek popolnoma samostojen slikar, individij, na katerem ni znaka modernega komercialnega slikarstva, ki ga umetnik sam črti.

Pred časom, ko Perušek med svojevrstniki še ni bil toliko poznan ter je nudil svoje prve razstave, je vzbudil nenavadno zanimanje. Listi, ki se bavijo s publikacijami o kulturi, so pisali o novem načinu umetnosti, ko so prinašali vesti in članke o Peruškovih razstavah.

Ko je imel svojo prvo razstavo v okrožju Čikaške univerze na 57. cesti in Stony Island ave. v juniju leta 1923, so dokaj umestno pisali o njem: Njegova dela niso slike fizičnega telesa, temveč vtisi osebnosti in človeškega značaja. Perušek je moderen, samosvoji, resničen in iskren umetnik."

Kot tak je umetnik v današnjem svetu preziran. Vendar je Perušek stopnjema dobival priznanje pri avtentičnih krogih. O njegovih slikah "Kompozicija" in "Solnčni vzhod", kateri bosta razstavljeni tudi v dvorani S.N.P.J., so pisali o zaključku razstave v avgustu leta 1923, da je umetnik s tem povedal nekaj na platnu, kar ni bilo še nikoli povedano. Perušek sam pa je podal v pojasnjevanje svojega novega stila slikanja sledeče: "Moje slike niso po vzorcu kubistične ali impresionistične šole. Poslužujem se glasnih barv zato, da podam svoja globoka čustva, katera čutim. Gore, skalovje in drevje mi naročajo to, a vzroka ni, da bi moral slikati po starem, navadnem akademskem načinu."

Umevno je, da je Perušek s svojimi introspektivnimi nazori naletel na nemalo število nasprotnikov, kateri so "umetniki za denar". Znamenito je, kako sodbo ima Perušek o toliko proslavljenem "Art Institute". Ko je umetniška revija "The Chicagoan" v novemberski številki v članku "The Art Galleries" razpravljala o obstoječih razmerah, je člankar Samuel Putnam navedel mnenje našega Peruška o tem opevanem zavodu: "Med čikaškimi umetniki bi se vam smejali v obraz, če bi jim sugestirali, da dajo svoja dela na razstavo v "Art Institute", da bi jih cenila inštitutova porota, je dejal H. G. Perušek.

Ker bodo na razstavi v dvorani S.N.P.J. tudi Peruškova dela v vodnih barvah, je umestno slišati sodbo drugih avtentičnih sodnikov o teh najnovejših produktih. Samuel Putnam pravi: "Že nekaj let zasledujem Peruškova dela, odkar se je pojavil s prvo razstavo pred Čikaško zvezo umetnikov. Spoznal sem ga kot najbolj interesantno osebnost v slikanju. Toda poznal sem samo njegova dela v oljnih barvah. Toliko bolj sem bil torej presenečen radi njegove virtuoznosti, ki je še očitnejša v slikah oljnih barv, kar je zanj primeroma novo."

Razstava v dvorani S.N.P.J. je pod pokroviteljstvom jednote. Dvorana bo odprta dne 20., 21., 22., 23., 25. in 26. decembra, in sicer od sedmih do desetih zvečer. Na božični dan, to je 25. decembra in v nedeljo dne 26. decembra bo dvorana odprta od 1. popoldne do devetih zvečer. Vstopnina je prosta vsakemu.

"Ameriški Družinski Koledar" letnik 1927 vas bo presenetil, ker bo vseboval še več izbrane gradiva kakor druga leta. Bo povečan za 32 strani. Cena \$1. Za večja naročila znaten popust.

“Palitika” v Clevelandu.

Joseph A. Siskovich.

Slovenska narodna čitalnica je aranžirala v tej sezoni več predavanj. Prvo, kot ste gotovo čitali v “Prosveti”, je imel naš dobroznani zdravnik dr. F. J. Kern, drugo pa je imel “čez” naš mestni oče, odvetnik John L. Mihelich. Predmet njegovega govora je bila “Politika”, vsaj tako je povedal navzočim, kateri so prišli, da zvedo kaj neki se človek lahko nauči v enoletnem opazovanju delovanja mestne zbornice. In zvedeli smo!

Pred seboj imam zapiske o govoru. Točke bom podal kakor jih je podal on v svojem govoru, in upam, da mi čitatelji oprostite, če ne bom logičen v svojih izvajanjih ter ako bom skakal s konja na osla, ali celo na kozo. Rad, zelo rad bi podal drugačno sliko, a žalibog, držati se moram predmeta — “Politika”.

Dragi rojaki, do leta 1922 se nismo brigali za nobeno politiko. Prvi slovenski kandidat se je priglasil v tistem letu. Izvoljen ni bil, ker ni dobil zadosti glasov. Nas je bilo malo, glasovali pa smo za druge ljudi, druge kandidate. Tempora mutantur.

A glejte, — sedaj, ko imate “svojega” človeka v mestni zbornici, lahko pomagamo temu ali onemu do dela. Naš koncilman lahko to stori, zakaj njegova beseda je upoštevana, čeravno je tako pridobivanje dela proti mestnemu čarterju. Če ima kdo sitnosti pri zidanju svoje hiše, se lahko obrne do svojega “mestnega moža” in preskrbel bo, da bo vse “O.K.”. Vidite, vse te dobrote lahko uživamo, ako imamo “našega” človeka v mestnem svetu.

Ako imamo v mestni zbornici svojega predstavnika, tedaj lahko pomaga in vpliva pri resolucijah, katere apelirajo, da se pusti v to deželo vsaj sorodnike naseljencev. Kvota je krivična, a ko bi imeli zadosti svojih ljudi na važnih mestih, tedaj bi bilo drugače, ker naš narod je ravno tako civiliziran kot so drugi, če ne bolj. “Naš narod je bistroumen, delaven, pogumen in nadarjen.” Torej je vendar končno le res, da um nam je dan, ter da bomo srečo našli, če ne bomo zaspani.

Vidite, bilo je tako. “Avgusta meseca preteklega leta je Slov. politični klub sklenil, da bomo, da moramo, postaviti svojega kandidata v City Council.” Ni hče ni hotel prevzeti. “Dela je dosti, zaslužka malo.” Po daljšem prigovarjanju “sem navsezadnje sprejel”, zakaj nekdo se mora žrtvovati za narodno stvar. In sprejel sem. Boj, pomislite, “boj ni bil lahak,” a uspel sem — bil sem izvoljen. Pozabiti ne smem, da glavna zasluga gre obem lokalnim slovenskim listom, ki sta delala neumorno, da sem bil izvoljen. Trgovci, to je, slovenski trgovci, so veliko pripomogli, da sem bil izvoljen. Hvala gre torej listom in trgovcem, da smo dobili slovenskega človeka v mestno zbornico. Narod naj pa podpira vse te, osobito trgovce, “ker so tako pridno delali”, da sem bil izvoljen.

V mestni zbornici je sedaj 15. republikancev, 6 demokratov, in štirje neodvisniki. Mašina je v rokah bosov, kajti ti določujejo že vnaprej o vseh važnih zadevah, katere imajo priti pred zbornico. Tako je, g. Mihelich! To seveda velja za republikance. Nam, demokratom, dajo bosu proste roke! Čemu vruga so torej bosu, to še ne vem, vprašal pa tudi nisem — pozabil sem! In, da boste vedeli, če preveč stopamo na rep republikancem, tedaj nam ne gredo na roko, nobe-

ne usluge nam ne storijo, še dela ne moremo nobenemu skomandirati. Ampak, stvari se zboljšujejo. Do danes so nam Slovincem ustregli pri vsaki naši želji.

Dobivati delo kakemu svojemu človeku je proti čarterju. A “to ni praktično”. Jaz sem vseeno dobil delo nekemu našemu rojaku na 55. cesti; mož je brez noge in mu “fali” štiri prste. Kaj sem hotel, dobil sem mu ga. Vidite, “na ta način se lahko pomaga našim ljudem”, če imajo svojega človeka v zbornici.

Inteligenca mestnih očakov je na jako nizki stopnji; eni je sploh nimajo. Seveda, to velja za republikance. Oni so taki, ker njihov bosu nočejo, da bi bili preveč neodvisni, da bi preveč razumeli, da bi imeli za seboj “skušnje ali kaj izobrazbe”. “Oni delajo kot jim njihovi bosu ukazujejo.” Včasih so tako smešni, da bi človek ne verjel, ko bi jih ne videl in imel opravka z njimi. To seveda velja samo za republikance; mi demokrati bi že drugače delali, ko bi imeli premoč v zbornici.

V kopališču na St. Clair Avenue imamo eno Slovenko in “slovenski načelnik”. Sedaj pa nasprotna stranka tišči noter nekega svojega človeka, in ta človek je “frdaman” Jud. Ni rekel frdaman, a vtis je hotel in tudi napravil na navzoče maloštevilne “biznis-mane”, kateri sovražijo Juda bolj kot vse drugo na svetu.

“Naše delo je veliko.” Delati moramo mestne postave, prisostvovati sejám različnih odborov, in komu delo skomandirati. Zadnje je proti čarterju, kot sem že preje povedal, a človek ne more imeti tako trdega srca, da bi ne pomagal svojim rojakom iz svojega distrikta.

Kraljica nam je napravila veliko sitnosti. Cela dva tedna smo imeli po dve ali tri odboreve seje, da bi častno sprejeli kraljico, ker to je naša dolžnost. Kupovali smo klobuke, a jaz sem ga ravno mislil, ko je prišla vest, da je ne bo. Najbolj rad imam kraljico, kadar imam že kralja v rokah pri igri “seksi seks”.

To je v glavnem izvleček njegovega predavanja. Palitika je vsa zmešana. Če so ta izvajanja makaron-ska, ne zamerite meni, zakaj drugače nisem mogel pisati kot sem slišal, kot sem dobil vtise. Zmožnost “našega” mestnega očeta se lahko sodi po njegovih delih, ki sestojijo v glavnem, da komu delo skomandira, in da je v odborih za sprejemanje kraljic. Sicer, da ne bom krivičen, naj povem, da je to le “enoletno opazovanje”, zakaj o delovanju ni mož nič omeniti, izvzemši onega kar sem napisal.

Prisotnih je bilo nekako štirideset oseb. Kot vidite, se ljudje “jako” zanimajo za sedanjo “palitiko”. In izmed teh je bržkone bilo najmanj polovico trgovcev, članov Sentklairske Merchant Ass’n.

Kljub temu je dobro, da čitalnica prireja predavanja, zakaj potrebni smo jih. Če to ki ga opisujem ni uspelo, ni njena krivda, zakaj prizadevala si je, da spravi na predavanje čimvečje število. Delujte še naprej po tej poti, in prišel bo čas, ko bodo ljudje cenili tudi taka predavanja kot je bilo ravno predavanje našega mestnega očeta John Mihelicha.

Prihodnji predavatelji bodo, kot je bilo naznanjeno, Frank Kerže, Anton Terbovec, Ivan Zorman in drugi. Ne pozabite ta predavanja posetiti, ker so vsestransko zanimiva in za kulturo ter napredek clevelandskih Slovencev potrebna.

Da ne pozabim, temu je predsedoval predsednik Slovenske narodne čitalnice, dobroznani Janko N. Rogelj, kateri se je v lepih besedah zahvalil predavatelju Mihelichu za izvrstno predavanje.

Sibirija kakor je bila in kakršna bo.

Sibirija je ogromen teritorij v severni Aziji, pripadajoč sovjetski Rusiji. Površina Sibirije je okrog 4.800.000 kv. milj. Večinoma je neobljudena. Vseh prebivalcev ima do 7.000.000.

V zapadni Sibiriji tvorijo Kazaki dobro desetino celokupnega prebivalstva.

Večino prebivalstva so pred revolucijo tvorili jetniki in njih potomci. Med leti 1823 in 1898 se je pregnalo v Sibirijo 700.000 oseb, in z njimi jih je šlo 216.000 tisoč prostovoljno.

V istem času se je poslalo v Sibirijo 187.000 zločincev, s katerimi je šlo 107.000 oseb.

Sibirci so živahno protestirali proti nadaljevanju pošiljanja kaznjencev in gibanje je zavzelo tak obseg, da je izdala carska vlada leta 1900 postavo, potem katere sme poslati v Sibirijo le politične in verske zločince. Te postave pa niso vpoštevali. Med leti 1898 in 1912 se je poslalo v Sibirijo — 160.000 oseb, vključno revolucionarje iz leta 1905.

Carjev režim si je na vse mogoče načine prizadeval, da napoti svoje mužike k izseljevanju v Sibirijo. Kmet je dobil prosto vožnjo zase, svojo družino, živino in premično lastnino. V Sibiriji je dobil vsak moški član družine štirideset in pol akrov zemlje. Dobil je nadalje predujem za pokritje obratnih stroškov v prvem letu. Prva tri leta mu ni bilo treba plačevati nikakih davkov, nadaljna tri leta pa le polovico davkov. V prvih treh letih ni bilo vojaščine obveznim članom družine treba odriniti k svojim polkom.

Kljub tem in drugim ugodnostim se je naselilo med leti 1870 in 1890 le nekako pol milijona mužikov. Dovršenje železnice pa je tudi pospešilo naseljevanje v Sibiriji in med leti 1893 in 1901 se je izselilo v Sibirijo 1.318.000 oseb. Svoj višek je doseglo izseljevanje leta 1908, ko se je izselilo 758.000 oseb.

Suše in slabe letine naslednjih let pa so imele za posledico reakcijo v tem oziru. Leta 1910 je znašalo izseljevanje le še 322.950 oseb in leta 1911 — le 226.000. Od teh pa se jih je 80.000 zopet vrnilo domov.

Po navadi noče iti Rus dalje kot do gubernije Tobolsk.

Ruski kvekerji, to je razkolniki ter Finci, Poljaki ter Židje so se nahajali med prvimi izseljenci v Sibirijo.

Industrialni razvoj Sibirije je popolnoma zaostal.

Tam vladajo še vedno časi rokodelstva, ki pa ni kaj dobičkanosno. Nasprotno pa zapazimo čudno prikazen, da rokodelci ni stalno nastanjen na enem mestu, temveč potuje naokrog v skupinah po ducat ali več. Te skupine se imenujejo arteli in med njimi vlada komunizem, kajti ves zaslužek se razdeli na enake dele. Celo voditelj takega oddelka, artelčik, ki dela proračune ter sklepa kontrakte, ne dobi več kot ostali.

Če potrebuje kdo le enega rokodelca, na primer za postavljenje okna, ne prevzame artelčik nikake odgovornosti za kakovost dela, vendar pa jamči za poštenost svojega moža, kar je tudi nekaj vredno.

V Sibiriji igra še vedno veliko vlogo hišna ali domača industrija.

Preja in tkanje lanu, izdelovanje čevljev iz klobočevine, ter zimskih suknj iz ovčih kožuhov, — na-

dalje vsa kovaška in kolarska dela predstavljajo hišno delo, seveda v majhnem obsegu in brez pomočnikov.

Industrijalne delavce v modernem smislu je bilo najti le v Krasnojarsku, v carskem žganjekuhu ter nadalje v tvornicah za steklo, opekarnah in žagah.

Železnica in pomoli so imeli seveda zaposleno veliko armado delavcev. Dnevna plača za delavce na progih in pomolih je znašala pred vojno okoli 50 centov. Izurjeni delavci pa so bili bolje plačani in če je kdo kaj razumel o knjigovodstvu, je dobil lahko \$25.00 na mesec z vso preskrbo.

Pretežna večina slovanskega prebivalstva v Sibiriji obstaja iz kmetov, ki so prinesli s seboj staroruski komunalni sistem, takozvani Mir.

Zemlja je last občine in vsaka hiša dobi hišo in dvor ter sto desetin zemlje z nadaljnjimi petimi desetini za vsakega moškega člana družine.

Del zemlje služi kot občinski pašnik. Kmet sme dati odkazano mu zemljo v najem, a je ne sme prodati. Vsakih petnajst let se izvrši nova razdelitev zemlje, da pride na ta način do svoje pravice tudi novo vzrasla generacija.

Glavar občine je selski starosta, kateri se izvoli za dobo treh let. Značilno za sibirskega kmeta je, da ne pride nikdar do kakih volilnih bojev, temveč je treba nasprotno kandidate za tak urad naravnost privleči za lase. To je tudi vzrok, da so se oproščeni vojni jetniki tako hitro postavili v urade in dostojanstva.

Sibirski kmet, če sploh zna pisati in čitati, se ne peča rad s tem. Starosta je pred vsem odposlanik svoje občine, katero more zastopati pri različnih vladnih uradih ter v družbi z drugimi občinskimi delegati. Nadalje mora odobriti potne listine ter poročati glede krajevnih spornih in zadolžnih vprašanj.

Po ustavi Mira je vsaka družina obvezana za vsak prestop in vsako obveznost vsakega svojega člana. Civilno-pravne slučaje, vključno tožbe do 1000 rubljev, spravijo pred mirovnega sodnika, — Mirovi Sudje.

Sibirski mužik se pred revolucijo ni brigal za politiko. Živel je svoje posebno, sibirsko življenje.

Po revoluciji l. 1917 se je tudi za Sibirijo pričela nova doba. Stare politične tradicije se morajo umikati novim. Sibirija je bila nekaj časa po ruski revoluciji na pritisk zavezniških držav celo samostojna republika, toda delitev je bila umetna, kajti Sibirija je gospodarsko navezana na evropsko Rusijo. Industrialno življenje v Sibiriji je bilo od l. 1916—23 v skoro popolnem zastoju, toda danes so nekateri obrati dosegli stopnjo kot jo imajo v visoko razvitih industrijskih državah. Tudi več mest, med njimi Novosibirsk, dvatisoč milj vzhodno od Moskve, se hitro razvija v moderne metropole, če pa bi imela dovolj kapitala, se bi razvijala z naglico ameriških mest.

Sibirija je bodočnost sovjetske unije.

Kongres ruskih unij.

V začetku decembra so imele ruske strokovne unije v Moskvi zbor, katerega se je udeležilo 1.100 delegatov. Vsi ruski delavci so v unijah, med njimi tudi taki (npr. gospodinjje), ki niso v unijah v nobeni drugi deželi.

Rusko delavstvo je prispevalo v pomoč stavkujočim premogarjem v Angliji od začetka stavke do konca blizu šest milijonov dolarjev.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

ZANIMIVE IN NEZANIMIVE NOVICE IZ SHEBOYGANA.

SHEBOYGAN, WIS. — Vzemimo najprvo zanimive novice.

Dramski odsek kluba št. 235 JSZ. vprizori v nedeljo 16. januarja Finžgarjevo dramo "Razvalina življenja". Na članstvo kluba apelira odbor že sedaj, da razproda čimnajveč mogoče vstopnic v predprodaji. Dobe se pri tajniku.

Na prošli klubovi seji, ki je bila letna, smo izvolili nov odbor, v katerem je le malo spremembe.

Razpravljali smo na nji o klubovih aktivnosti in prišli do soglasja, da vprizorimo enkrat pred veliko nočjo igro "Hrbtenica" in da priredimo poučna predavanja. O tem več pozneje.

Tukajšnje društvo št. 4 Jugoslovanske podporne zveze Sloga je na svoji zadnji letni seji zaključilo, da pristopí v Izobraževalno akcijo JSZ., v katero bo plačalo prihodnje leto \$24. Ta korak društva je pozdravljati in upam, da ga bodo druga posnemala. Denar, ki ga vplačajo v to ustanovo, jim je povrjen deloma direktno v literaturi in še več indirektno. Izobraževalno delo in rezultat istega je stvar, ki se je ne more prijeti kakor se prime npr. mizo ali stol, a vendar je to delo eno najpotrebnejših in tudi težkih.

V nedeljo 19. dec. priredi društvo št. 344 Miklavžev večer, na katerega so vabljeni vsi člani in posebno še člani mladinskega oddelka. Opozarjamo naše sodruge, naj se udeleže popoldne istega dne shoda v Fludernikovi dvorani, na katerem bo nastopil govornik iz Chicaga. Ne bo vam žal.

Tistim ki se zanimajo za knjige naznanjamo, da jih je naša knjižnica zopet nekaj prejela iz Milwaukee. So dobre knjige in vas bodo razveselile. Prečitajte jih.

To so po mojem mnenju zanimive novice, sedaj pa k nezanimivim.

Pred dobrim tednom od datuma te izdaje se je vračal pozno ponoči eden naših meščanov (ni bil Slovenec) proti domu, spremljan od "mesečine". Prišedši domov se je vlegel na tla in mirno zaspal. Žena se je zjutraj nad njim jezila, ker je ležal naprej in ni hotel na delo, a ko ji je bilo njegove trmoglavnosti zadosti, ga je skušala zdramiti. Ni se ji posrečilo, kajti mož je resnično mirno zaspal. Žrtev prohibicije.

Predzadnjo nedeljo zgodaj zjutraj je imel pripluti v naš pristan velik parnik z 9.000 ton premoga. Vihar, ki je divjal, je bil tako močan, da je pritisnil parnik ob severni pomol s tako močjo, da mu je udrl steno v premeru 6x8 čevljev. Vsled te "rane" se je parnik potopil, ali ker voda tam ni globoka, se je samo močno prislonil k dnu in zabranil vsem parnikom dohod v pristanišče. Tisoče ljudi je hodilo gledati ta prizor.

Za angleško čitajoče občinstvo je bila najzanimivejša novica "zagonetni umor" v Mt. Sterlingu, Wis. Vsi listi so prinašali o njemu "senzacionalna" odkritja dan za dnem in naš lokalni dnevnik ni zaostajal.

Tukaj se je ustanovila prva podružnica "Slovenske ženske zveze", ki je menda nekaj protest proti

konvenciji KSKJ. ki se je vršila pred nekaj meseci v Pittsburghu.

Nedavno se je vršila veselica nekega nenaprednega društva, ki je, kakor se čuje "dobro izpadla". Kako ste jo že vrezali, Rev. Černe? O, že vem, pravili so mi: "Pojdmo na Štajersko gledat kaj delajo . . ."

Ljudje hočejo raznih novic, in tako jih tukaj podajam zanimive in nezanimive. Tiste ki so zanimive za ene, se drugem zde obratno in z druge strani ravno tako. — *Opazovalec razmer.*

O SITUACIJI V UNIJI PREMOGARJEV KANSAŠKEGA OKROŽJA.

GROSS, KANS. — Pred par tedni sem poročal o razmerah v uniji kansaških premogarjev, in omenil, da kandidira za distriktnega predsednika znani Alex Howat ter njegovi somišljeniki v druge urade unije. V poročilu tedaj sem naglašal, da ni gotovo da ga bo Lewisova mašina pustila na glasovnico, in res se je oglašil predsednik Lewis in kot mogočen car izdal odredbo, da Howat in vsi tisti ki so bili pred petimi leti posebno aktivni proti Lewisu in njegovim odredbam v zadevah distriktne organizacije kansaških premogarjev (on pravi, proti U. M. W. of A.) nimajo nobene pravice do kandidature v teh volitvah.

Sedanjemu distriktnemu odboru je poslal naročilo, da omenjenih kandidatov ne sme dati na glasovnico, kar mu je prišlo kot nalašč, da si tako zagisura stolčke, kajti drugače bi gotovo dobil zaslužen brc. Diskvalificirani kandidatje so dobili veliko nominacij. Howat je bil nominiran od lokalov, ki tvorijo 85% vsega članstva unije premogarjev v tem distriktu. Kandidatje, katerim se na tak nečuten način krati pravica, ne bodo molčali. Ko hitro je Lewis pokazal svoje karte in in izdal svoje odredbe, je stran ki se ji godi krivica sprejela boj, s katerim ne bo prenehala. Dne 5. decembra se je vršilo v Armi skupno zborovanje premogarjev iz raznih krajev, ob veliki udeležbi. Glavni govornik je bil A. Howat, ki je tedaj ravno prišel z agitacije za Brophyja po vzhodu. Navzoči so bili tudi vsi kandidatje, katerim je Lewis odrekel pravico do glasovnice. V razpravi se je pojavilo mnenje, da naj se proti njegovemu odloku izposluje sodnijska prepoved s tem, da se volitve odbora dne 14. dec. prepreči. Slaba stran tega koraka bi bila, da bi Lewis brezdvomno suspendiral 14. distrikt in mu s tem odvzel vso priložnost pomagati Brophju v njegovem prizadevanju za spremenitev vodstva v U. M. W. na bolje. Sklenjeno je bilo, da posamezni lokali takoj zahtevajo sklicanje distriktne konvencije, da se obtoži sedanji distriktni odbor.

Tudi na prihodnji konvenciji U. M. W., ki se bo vršila januarja v Indianapolisu, pride Howatova zadeva zopet na dnevni red. Čas bi že bil, da dobimo pravico, in da se nam da prilika obračunati s tukajšnjimi nazadnjaki v uniji, ki so na krmilu, od kar so bili Howat in tovariši odstavljeni. — A. Š.

"Ameriški Družinski Koledar" letnik 1927 je prekosil po vsebini in ilustracijah vse dose-danje letnike. Ako naročila še niste poslali, ne odlašajte.

VESELICA DRUŠTVA "NAPREJ" ŠT. 5, S. N. P. J.

CLEVELAND, O. — Družabno življenje slovenskega Clevelanda je gotove vrste barometer socialnega življenja naše petintrideset tisoč broječe naselbine. Ako človek poseča bolj pogosto razne prireditve naprednejših organizacij, dobi v teku časa tudi precej dober vpogled v koliko se slovenski Cleveland zanima še za kaj drugega kot samega sebe, namreč v osebnem smislu. In slika ki jo dobi v številu oseb ki posečajo razne prireditve te ali druge organizacije pove dokaj jasno, da je "something rotten in Denmark". Na splošno se vidijo eni in isti obrazi ki posečajo, prirejajo in agitirajo za naše socialne prireditve in ki so več ali manj aktivni v javnem življenju. Petnajst odstotkov, ali okrog 2,500 izmed 35,000 tukaj živečih Slovencev, je gotovo generozna ocena.

Ostalim 85 odstotkom je ves svet njih lastno življenje; ne zanimajo se za drugo kot da imajo delo, da se nasitijo parkrat na dan, da imajo posteljo; prosti čas porabijo pri pijači, zmerjanju otrok ali pa tudi med seboj, zabavljanju čez farje, socialiste, in včasih tudi kapitaliste; nekateri izmed teh mogoče grejo enkrat na leto k maši ali celo k spovedi in drugi zopet hvallijo "gaspuda" in ako so slučajno slišali o socialistih si jih slikajo v svoji domišljiji nekako podobno kot je pred par leti slikalo kapitalistično časopisje bolševike — z nožem med zobmi, velikimi, na vse vetrove štrlečimi lasmi in dolgo umazano brado, divjim pogledom in v vsaki roki držeč vsaj po eno bombo. Najmanj 90 odstotkov teh ljudi je prepričanih, da je nas Etbín Kristan prodal, si nabral milijone, se podal v stari kraj Georgu "šuhe pucat" itd. Well . . .

To je ena stran slike, ki pa ni samo naša lastna marveč več ali manj podobna slika vsega človeštva, oziroma vsakega naroda. Ako bi človek nekoliko ne poznal zgodovine in razvoja življenja, bi prišel do enostavnega zaključka, da je človeštvo ena velikanska karikatura, brez idej in ne dosti višje nad povprečno živaljo ki jo vodijo lastni instinkti, nagoni in strasti in katerega edini smoter življenja je boj za hrano in zarod.

Na drugi strani je naša naselbina podobna mravljišču, namreč glede števila društvenih priredb, katerih ni dosti manj na leto kot je dni, ako ne več. Znamenje življenja; neglede kakšne je to življenje, a je vendar življenje. Življenje je tisočkrat boljše kot brez njega, ker vse kar živi tudi več ali manj stremi po izboljšavanju. Ker imam namen vplivati na posameznega čitatelja v Clevelandu, da se udeleži ene take društvene prireditve, ne morem tukaj enostavno reči, da je društvenih priredb vsaj polovico preveč v naši naselbini. Eno tako bombo mogoče vržem med Clevelandčane enkrat v bodočnosti.

Zabavo, na katero so tukaj vabljeni čitatelji Proletarca, priredi dr "Naprej" št. 5. S.N.P.J. prihodnjo soboto večer dne 18. decembra v Narodnem domu. Dr. "Naprej" ni le največje društvo v S.N.P.J. po številu članstva, temveč je v vsakdajnem žargonu tudi eno izmed najnaprednejših organizacij. Ako se gre za dobro idejo je društvo vedno pripravljeno jo podpirati moralno in drugače; to nam kaže zgodovina društva katere tradicije se je držalo do danes in kar upam bo vršilo tudi v bodoče. Zagovornik delavskega gibanja, pa naj bo njegov namen ta ali drugi, bo vedno dobil "besedo" na društveni seji. Pri "Napreju" nimamo tiste človeš-

ke vrline da bi rekli: "To ne spada na sejo" in "S.N.P.J. bi morala biti samo podporna organizacija in nič drugega", kar se pri nekaterih društvih jako pogosto dogaja. Mi pravimo: Vse kar se tiče delavstva in njih posrednega ali neposrednega življenja spada na sejo in v S.N.P.J. In to ni nič več kot kar narekuje zdrav človeški razum. To stališče je največ pripomoglo da je dr. "Naprej" danes to kar je. In ker je dr. "Naprej" vedno pripravljeno podpirati dobro idejo, je dolžnost vsake osebe okrog katere se ne suče ves svet, da se z veseljem udeleži njenih maloštevilnih društabnih prireditev. Prihodnjo soboto večer se toraj vidimo v Narodnem domu.

LETNA SEJA JUGOSLOVANSKEGA STAVBINSKEGA IN POSOJILNEGA DRUŠTVA.

CHICAGO, ILL. — Letna seja Jugoslovanskega posojilnega in stavbinskega društva, katero v vseh oziromih že več let razveseljivo napreduje, bo imelo svoje letno seja (občni zbor) v soboto 18. decembra ob 8. zvečer v dvorani SNP.J., 2657 S. Lawndale Ave. V interesu vas in društva kot celote je, da se seja gotovo udeležite. Če pa je to nemogoče, izročite za sejo svoje članske pravice kateremukoli članu, in v ta namen izpolnite listino, katero je dobil vsak član pismeno. Seja bo v spodnji dvorani. Izvolila bo štiri ravnatelje (direktorje) za dobo treh let in dva za dve leti.

PRIREDBA ORGANIZACIJE ŠT. 20, J. S. Z.

CHICAGO, ILL. — Organizacija št. 20 JSZ. (srbskih sodrugov) priredi v soboto 18. decembra ob 7. zvečer v svojih prostorih na 2250 Clybourn Ave. zabavo, na kateri bo sodeloval dramski in tamburaški zbor organizacije. Govoril bo Petar Kokotović. Pričetek zabave ob 7. zvečer, in programa ob 8. zvečer. Vstopnina za moške 25c in za ženske 15c. Vabljeni na udeležbo so vsi prijatelji našega pokreta.

IGRALCEM, KI NASTOPIJO V DRAMI "TKALCI".

CHICAGO, ILL. — Režiser sporoča igralcem, ki nastopijo v drami "Tkalci", katero vprizorimo v nedeljo 30. januarja, da se vrše vaje na sledeče dneve:
V četrtek 16. dec. 1., 2. in 5. dejanje.
V ponedeljek 20. dec. 3. in 4. dejanje.
V četrtek 23. dec. 1. in 5. dejanje.
V ponedeljek 27. dec. 2., 3. in 4. dejanje.
V četrtek 30. dec. 1., 4. in 5. dejanje.
Prosimo vse ki nastopijo v tej igri, da si zapomnijo tu označene datume in prihajajo redno na vaje. Prično se ob 8. zvečer. — *Dramski odbor.*

JAVNO PREDAVANJE U CHICAGU.

U petak, 17. prosinca (decembra) bit će javno predavanje u prostorijama Jugoslavenskog Prosvjetnog Udruženja, 1345 W. 18th Street, Chicago, Ill.

Tema: *Birth Control and its Relation to Health and Welfare.* (Ograničenje poroda i njegovo značenje za zdravlje i blagostanje). Engleski govori Dr. Rachelle S. Yarros od Illinois Birth Control League, Chicago, Illinois.

Ulaz svakome slobodan i besplatan.

Pozivaju se svi Jugoslaveni Chicaga i okolnih mjesta, da u što većem broju posjete ovo predavanje.

Početak u 7:30 na večer.

IZ UPRAVNIŠTVA.

"Zlata" California je daleč od Chicaga. Marsikomu se porodi želja, da bi šel rad v njene toliko opevane kraje z namenom, da bi tam živel boljše, in da je tam veliko lepše kakor drugod. Veliko jih je, ki so že skušali biti deležni dobrot oranžne dežele, in veliko jih je ki tam žive, toda prvi kakor zadnji so spoznali, da zlata in solčna Californija ni za delavce nič lepša kakor je mrzla Minnesota. Izkoriščanje je tam celo večje kakor v kateri drugi državi Unije, razen v južnih.

Proletarec ima v tej zlati deželi precej prijateljev. Naročnike ima v San Franciscu, Los Angelesu, Fontani, Valley Homu in Richmondu. Ne samo to, ampak Proletarec ima v Californiji tudi dobre agitatorje. Eden teh je Joseph Koenig v San Franciscu. V pismu od zadnjega tedna pravi med drugim: "Priloženo pošiljam 5 naročnin, med temi tri nove, in obenem Vas prosim, da se obrnete glede zastopništva še na Peter Kurnika; on je dober agitator in brezdvomno bo sprejel zastopništvo." Nadalje pravi: "To ne pomeni, da se jaz s tem odpovem zastopništvu, ampak moja želja je le, da ima Proletarec več agitatorjev in več naročnikov. Agitiral bom tudi v bodoče v kolikor mi bo čas dopuščal, kot do sedaj."

Da, Peter Kurnick ni še v vrstah zastopnikov, toda kljub temu je pričel agitirati za list, in zadnji teden je poslal dve naročnini. Piše, da bo agitiral v bodoče v večji meri.

Drugo razveseljivo pismo smo prejeli od zastopnika J. Kobala, Johnstown, Pa. Poslal je dve novi naročnini in pravi. "Vzrok, da sem bil zadnje čase bolj malo aktiven je bila moja večmesečna bolezen. Storil bom v agitaciji za list kaj več v bodoče. Naročnike katerim je naročnina potekla, obiščem v kratkem, par sem jih že, in so se izrazili, da jo bodo obnovili in da se jim naj list dostavlja naprej."

Zanimivo je pismo od našega simpatičarja John Marolta, West Mineral, Kans. ki je eden najstarejših naročnikov Proletarca v Kansasu. Njegova visoka leta ga pri agitaciji prav nič ne ovirajo. Vsako njegovo pismo je razveseljivo. Tako je bilo tudi to ki smo ga prejeli pretekli teden. Poslal je 5 naročnin, med temi tri nove, in en dolar v fond za povečanje lista. Piše, da mu je žal ker ne more poslati še več naročnin in dobiti več prispevkov za povečanje lista." Ni jih veliko, ki vztrajajo desetletja v delavskem gibanju, toda John Marolt je eden med njimi, zato zasluži vse priznanje.

Nepričakovano smo prejeli pred nekaj dnevi pismo od Anton Bobnarja, Bridgeport, Ohio, ki pravi: "Priloženo pošiljam ček v znesku \$7, za dve letoletni naročnini in dolar listu v podporo, ki ga je prispeval John Likovich." A. Bobnar je postal s tem nov naročnik lista, in ko je pošiljal svojo naročnino, se je potrudil, da je dobil še enega novega naročnika.

Drugo razveseljivo pismo, tudi iz Bridgeporta, smo prejeli od sodruga Joseph Snoja, tajnika soc. kluba, v katerem pravi, da je pripravljen sprejeti zastopništvo Proletarca in gledati, da bo pridobil vse katerim je naročnina potekla da jo obnove, in da dobi tudi kaj novih.

Zadnjič ko se je nahajal upravnik na agitaciji, se mu je priglasilo več naših simpatičarjev, da so pripravljene agitirati za list, in prvi, ki se je oglasil z naročninami, je John Deželan, Onnalinda, Pa. Pretekli teden je poslal dve naročnini. John Deželan je energičen človek, in tako pričakujemo, da jih bo poslal še mnogo.

Sodrug Nagode iz Sheboygana ni dolgoleten agitator Proletarca, je pa toliko bolj agilen odkar agitira. V izkazu poslanih naročnin ga vidite precej pogosto. V prihodnjem bo zastopan s petimi. S. Debevc, sheboyganski zastopnik Proletarca, je dobil v osebi sod. Nagodeta dobrega sodelavca v agitaciji.

Nadalje so poslali po nekaj naročnin sodrug Klarič, Detroit, Pečarich, St. Michael, Pa., Garm, Blaine, O., Bregar, Avella, Pa. in več drugih. Natačni izkaz bo razviden v rubriki "Agitatorji na delu" v prihodnji številki. Zadnji teden so poslali zastopniki približno 50 naročnin, kar je zelo dobro znamenje. Sodrugi in zastopniki ne pozabite, da list odkar se je povečal ima tudi povečane stroške, in ako hočemo da ga ohranimo povečanega, moramo zvišati tudi njegove dohodke.

Sodrug Zornik je prvič naročil 25 iztisov Ameriškega družinskega koledarja, in pred dnevi smo prejeli nadaljno naročilo še za 35 iztisov. Zornik hoče, da ne bo v njegovi okolici nikogar ki bi bil brez tega koledarja. Priloženo v pismu je poslal tudi \$1 listu v podporo in pravi, to je moje božično darilo Proletarcu.

Narčila za Koledar prihajajo v vedno večjem številu. Soc. klub v Milwaukee jih je naročil 400 ali še enkrat toliko kakor lansko leto. Klub v Collinwoodu 300, 100 več kakor lansko leto. Nadalje jih je naročil klub v Waukeganu 150. Vseh ne moremo naštet, ker bi vzelo v listu preveč prostora. Kdor še ni poslal naročila, ga prosimo, da naj ne odlaš. Pošljite večje naročila takoj. To omenjamo radi tega, ker nekateri pošljejo naročilo po dvakrat ali trikrat in zadnjih nismo mogli izpolniti, ker je nam koledar pošel, toraj raje pošljite prvo naročilo večje.

Slavnost petnajstletnice soc. pevskega zbora "Naprej" doseglja nepričakovano velik uspeh.

Okrog dvanajst sto ljudi je bilo na slavnosti petnajstletnice socialističnega pevskega zbora "Naprej" v Milwaukee, Wis., ki se je vršila popoldne in zvečer v nedeljo 12. decembra v S. S. Turn Hall. Udeležba je bila dobra že popoldne, kar v milwauški naselbini ni običaj. Koncertni program se je pričelo izvajati ob 2:30 popoldne in se ga zaključilo ob 5:15 zvečer. Poleg "Naprēja" so sodelovali pevski zbori "Danica", "Budučnost", Damenchor Freiheit, pevski odsek društva Naprednih Slovencev, in E. E. Heimov orkester, vsi v Milwaukee, in pevski zbor "Sava" iz Chicaga. Program je otvoril s pozdravnim nagovorom Frank Ermenč, in temu je sledila Marseljeza, ki jo je igral orkester.

Koncertni del programa (popoldanskega) je vseboval 20 točk. Zborovodje "Naprēja" je E. E. Heim. Ob 7:30 zvečer se je začel večerni program, ki ga je istotako otvoril Frank Ermenč, predsednik "Naprēja".

ja". Predstavil je Antona Slabeta, ki je deklamiral Aškerčevo "Ahasver oznanja novo vero", za njim pa je v kratkem govoru nastopil Frank Zaitz.

Zatem je bila vprizorjena socialna drama v dveh dejanjih "Grobovi bodo izpregovorili", v kateri so nastopili igralci in igralkе dramskega odseka kluba št. 1 pod režijo A. Slabeta.

Dvorana je bila nabito polna v pravem pomenu besede. Take udeležbe milwaška naselbina že dolgo ni videla. Ves čas igre, oziroma večernega programa je vladal v dvorani najlepši red, kar je v čast avdijenci. Kajti ni lahko držati tihoto v naših dvoranah, posebno ako je udeležba tolikšna kot je bila na tej prireditvi.

Po petnajstletnem delovanju na glasbenem in prosvetnem polju je zbor "Naprej" dobil priznanje, ki mu je bilo v zadoščenje, da se ni trudil zamanj.

Nadaljno poročilo o tej slavnosti "Napreja" bo priobčeno v prihodnji številki. — P.

Naročite Ameriški Družinski Koledar svojcem v starem kraju.

Skoro vsakdo izmed tukajšnjih rojakov ima v starem kraju bodisi sorodnike ali znance, katerim piše od časa do časa in jim včasih priloži dolar ali dva. Take pošiljatve razvesele prejemnike, ker vidijo, da jih sinovi in hčere, bratje in pa prijatelji niso pozabili v tujini.

Nič manj ne bodo veseli, ako jim naročite Ameriški družinski koledar letnik 1927. To bo tako krasna knjiga, da bo razveselila vsakega še tako razvajenega čitatelja. Ker bo vsebovala marsikakšen opis o razmerah v tej deželi in vsebovala mnoge informativne podatke o našem časopisju, domovih, cerkvah, koledarjih, podpornih organizacijah itd., bo še posebne vrednosti ne le za ameriške čitatelje ampak v enaki in deloma še v večji meri za one v starem kraju.

Lansko leto smo poslali v stari kraj par sto izvodov Koledarja. Vsi so ga bili veseli in nekateri naročniki so nam poslali zahvalna in priznalna pisma, ki so jih prejeli iz domovine o našem Koledarju.

Ohranite to vez s svojeci tudi sedaj, in naročite jim Ameriški družinski koledar, ki stane za stari kraj \$1 in 10c za posebne pošiljalne stroške. Nam pošljite le vsoto \$1.10 in natančen naslov osebe ali oseb, katerim želite poslati Koledar, drugo bomo izvršili mi.—Upravištvu.

Dividende premogarjev.

V premogovniku v Princentonu, Ind., se je dne 9. dec. dogodila eksplozija, ki je na mestu ubila 21 rudarjev. Petim pa je eksplozija zagradila izhod, in ker je potem nastal v rovu požar, so ga zagozdili da mu preprečijo dohajanje zraka. Petero rudarjev je moralo umreti pod pritiskom plina in ognja. Rešitve zanje ni bilo, zato so rešili rov nadaljne škode . . .

ALI VESTE—

da ima Proletarec najbogatejšo zalogo knjig—slovenskih, kakor tudi angleških, kar je slovenski knjigaren v Ameriki?

NAŠI ODRI.

Koncert socialističnega pevskega zbora "Sava".

V nedeljo 5. decembra smo imeli priliko slišati težko pričakovani koncert reorganiziranega pevskega zbora "Sava", ki je pridružen klubu št. 1, JSZ. od januarja to leto.

Ta koncert "Save" je bil uspeh. Ne mislim gmen, kajti to je udejstveno. Dvorana SNPJ. je bila prenapolnjena občinstva — in to je prvič v zadnjih petih letih, ko sem videl na slovenskem koncertu polno dvorano ljudi.

Koncert je uspel moralno. Bile so hibe, in bili so disakordi — a kateri koncert jih nima! Pred seboj smo imeli prerajeno "Savo", da sam nisem verjel svojim ušesom.

Od reorganiziranja sem podučuje "Savo" Čeh Arno Mario Hess. Sam skladatelj, je zelo dober zborovodja, kar se je videlo tudi na zadnjem koncertu "Save".

Program je bil otvorjen s socialistično, ki jo je pel moški zbor "Save". Meni se ta Rogel-Braunov komad še nikoli ni dopadel. Nima zanosa "Mednarodne", ne sile "Marseljeze". Je navadna nemška delavska gemuetlich koračnica, in moški zbor jo je dobro izvedel.

Sledil je Frank Alesh, predsednik zbora, ki je v kratkem nagovoru pojasnil pomen delavske kulture in delavskih prosvetnih društev.

KLUB ŠT. 49, J. S. Z.

priređi

VELIKO PLESNO VESELICO

v nedeljo 19. dec. 1926

v Stanešičevi dvorani,
Calcutta Ave.,

COLLINWOOD, OHIO.

Pričetek veselice ob 7. zvečer.

Vabimo sodruge in sodruginje ter drugo občinstvo v Collinwoodu, Clevelandu in okolici, da se te veselice udeleži v čimvečjem številu. Za dobro postrežbo vam jamči ODBOR.

Tretja točka: tenor solo Ivan Beniger. Ivan Beniger ima prijazen liričen tenor. V "Carmé" se mi je zdel precej nervozen. V "Vse mine" je bil boljši. Sve-toval bi mu pa, kar mi gotovo ne bo zameril, da naj skrbno naštudira kretnje in obrazno mimiko, kar je važno za solista.

Četrta točka, "Tam gdje stoji" (Lisinski-Hess), ki jo je proizvajal mešan zbor "Save", je bila brezdvoma najboljša pevska točka programa. Nisem opazil nobene hibe. Fino proizvajano, dobra harmonija.

"Norske Dance", ki sta ga igrali Alice Artach na violino in Frances Artach na glasovir, je ugajal občinstvu.

Ženski zbor "Save" je zapel J. Bondov "I Love You Truly" in Riharjev "Žalosten glas zvonov". V kratkem času, od kar je "Sava" postala mešan zbor, so ženske v njem dobro napredovale. Opazil pa sem, da jim je zadnje imenovana pesem šla bolj od srca kakor prva.

V "Meglici" (O. Dev) in v "Oj dekle, kaj s' tak žalostno" (Schwab-Hess), ki ju je pel mešan zbor, ni pokazal tiste fine harmonije, ki sem jo opazil v četrti točki. Občinstvu je ugajalo.

V 9. točki sta v duetu igrali na glasovir "La Grace" Louise Žele in Sophie Vreček. Bosta dobri moči. V tem njunem nastopu sta imeli premalo tehnike.

Takega, kot je bil A. Žagar zadnje nedelje, ga še nisem videl. Deklamiral je tako prepričevalno Fran Albrechtovo "Mrtvi govore", da sem mu še sam verjel. Pristen dolenski dialekt brez olupšave, a nam se je zelo dopadel. V 11. točki je pel moški zbor Satnerjev "Pogled v nedolžno oko" in Vilko Novakov "Sanak spava". V obeh je pokazal precej disakorda. Prvi basisti v prvi in tenorji v zadnji so zašli iz tona.

"Marseljeza" je bila pošten zaključek prvega dela programa. Pel jo je mešan zbor, in po številu svojih moči jo je dobro izvajal.

"Večer pri kljekaricah", narodne pesmi v anglejskem igrokazu, priredil A. Kobal, — je tvoril drugi del programa.

Precej otročji se mi je zdel ta komad — in tudi se mi je zdelo, da takih pesmi ne pojo naši fantje kadar vasujejo pri dekletih — a kot "ensemble" je bila stvar dobra in občinstvu je ugajala. Pevci in pevke v tem nastopu, ki so k sreči vsi privajeni odru, so dobro napravili. Posebno moram omeniti A. Miškota, S. Možino, Mary Aucin, Otto in Ano Derrull ter Katie Bernik. Sploh vsi (in otroka V. Alesh in Mary Renner) so dobro napravili.

Če se še pripomni, da so imeli igralci-pevci samo mesec dni časa, z eno vajo na teden za študijo tega komada, je s tem dovolj povedano. Priznanje za dobro predstavitev te stvari gre tudi režiserju A. Kobalu in Mary Oven.

Eno je resnica: "Sava" je napravila ogromen korak naprej. To je rekel in čutil vsakdo, ki je bil na njenem koncertu 5. decembra. Še so hibe, še bo treba mašiti vrzeli v zboru, ali glavno je, kot pri vsakem uspešnem boju — zanos, ki te vrže v izhojeno pot — naprej!

"Savin" koncert se je vršil popoldne. Isti večer sem šel na koncert pevskega zbora "Dalmacija". Velik zbor, fin ensemble, dobri glasovi, toda nered na odru, dolge pavze — šum in ropot v dvorani me je napravilo bolnega. Domov grede sem si mislil: Ni nas veliko in majhni so naši koncerti, ali kakšna razlika! —

In zahvalil sem Marijo in vse svetnike za našo mirno publiko, za A. M. Hessa ki tako izborno vežba "Savo" ter za vse naše Vidre, Olipe, Aleše in Rajerje, ki znajo tako izborno držati red tudi če je dvorana natačeno polna. — *Joško Oven.*

Ali se kedaj potrudite, da bi vaše društvo oglašalo svoje priredbe tudi v Proletarcu?

ANTON ZORNIK HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.
Peči in pralni stroji naša posebnost.
Tel. Irwin 2102—R 2.

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA".

List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.
Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DR. JOHN J. ZAVERTNIK ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad S. Lawndale Ave., vogal W. 26th St.
Stan 2316 S. Millard Ave., Chicago, Ill.

Tel. na domu Lawndale 6707, v uradu Crawford 2212-2213
Uradne ure: Od 2 do 4 pop., in od 6 do 8 zvečer.

KLUB ŠT. 118, J. S. Z. CANONSBURG, PA.

priredi na

Novega leta večer

veliko

PLESNO VESELICO

v dvorani dr. št. 138,
S. N. P. J.

Pričetek ob 7. zvečer.

Igrala bo izvrstna godba.

Klub vljudno vabi vse tukajšnje in okoliško občinstvo, da se te prireditve ki bo v vseh ozirih izvrstna, udeleži. Zabave bo za vse v izobilju, in postrežba bo prvovrstna.

✠ VŠČIPCI. ✠

Š1 ZA IZBRUHE "CLEVELANDSKIH FANTIČKOV".

"Enakopravnost" z dne 11. decembra je priobčila na prvi strani sledečo notico:

"Na izbruhe clevelandskih fantičkov proti "Enakopravnosti" darujem \$1 v podporo listu. Želim še mnogo posnemalcev. — Chas. Lampe."

Za objavo te "velevažne" notice na prvi strani zasluzi list častno priznanje, Lampeta pa zagotavljam, da se njegova želja ne bo uresničila, kajti tako bedasti vendar nismo, da bi radi "brezpomembnih clevelandskih fantičkov" metali dolarje delničarjem "Enakopravnosti". — *Pik.*

ODGOVOR NA UGANKO: KAJ JE POLITIKA?

Urednik "Vščipev": Politika znači spretnost "pališna" nablufati pristaše in druge, da je črno belo in belo črno. Politika je, dajati delavcem v volilnih kampanjah obljube, po izvolitvi pa jih zatajiti, ne da bi se volilci tega zavedali.

Politika je, da Rockefeller in drugi kapitalisti vedno podpirajo in kontrolirajo republikansko in demokratsko stranko, vzlic temu delavstvo misli, da ni

sta kapitalistični stranki, in zato nas vladati. In prav je tako, ker nismo drugega vredni. — *J. R. Sprhar, Clinton, Ind.*

ODGOVOR ŠT. II.

Politika je, ako klerikalec in "narodnjak" agitirata za nestrancarstvo in proti "politiki". Njima so samo socialisti strankarji, toda ne klerikalci, "narodnjaki", republikanci in demokratje. Glasuj za kapitalistične stranke, in to ne bo strancarstvo. Agitiraj zanje, in to ni politika. A reci besedo za socializem, in takoj te bodo opozorili: To je politika. — *Viko Viko- vič, železno okrožje Minnesota.*

ODGOVOR ŠT. III.

Politika je, ako se list 14 dni pred volilno kampanjo spremeni v glasilo kapitalistične stranke in agitira za kapitalistične kandidate, dva dni po kampanji pa postane zopet "delavski" in piše "radikalno" in "za delavce". — *Jerry Pengov, Ohio.*

ODGOVOR ŠT. IV.

Na vprašanje v "Vščipcih", kaj je politika, odgovorjam: Politika je zahteva klerikalcev, "svobodomi- slecev" in "progresivcev", ki vpijejo: Proč s politiko v SNPJ. — Član SNPJ., Sheboygan, Wis.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Irgovina raznih društvenih potrebščin kot regalij, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepib svilenih za stav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali ameriškanskih po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav. Za obilna naročila se toplo priporočam.

Frank Mivšek COAL, COKE AND WOOD. GRAVEL.

Waukegan, Ill.

Phone 2726

6% IN VARNO

6% IN VARNO

Zlati bondi na prvo vknjižbo za na imenitnem prostoru ležečo lastnino, na prodaj pri nas

MILLARD STATE BANK

3643-3645 WEST 26th STREET

At Millard Avenue

CHICAGO, ILL.

Oglejte si naše varnostne bančne shrambe, največje na zapadni strani mesta.

BANČNE URE:

V ponedeljek in četrtek od 9. zjutraj do 8. zvečer;
v torek, sredo in petek od 9. zjutraj do 5. popoldne;
v soboto od 9. zjutraj do 3. popoldne.

BARETINCIC & HAKY

POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

CAP'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

L. CAP, lastnik

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Phone Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.

Cene zmerne.

Postrežba točna.

"REV. ČERNE IN KOMIŠEN.

Rev. Černe poje naprej svojo melodijo o komišnu. Naredil pa je napako, ker je ni obrnil proti glavnemu uradu KSKJ., kajti tam precej vedo o komišnu. Urednik glasila SNPJ. ni kupoval ne bondov in ne drugih potrebščin za SNPJ., ne za KSKJ., niti za nobeno drugo podporno organizacijo. A Černe piše, kakor da je urednik Prosvete tisti ki je "pobasal komišen", kajti "komišen se dobi". Ker Černe ve da se dobi ga je najbrž dobil. A pri tem se dela nedolžnega, dasi je on človek ki govori tjavendan, kar pa se tiče njegove fotografije, je bila svojčas objavljena v Proletarcu. Tista še vedno drži, ker se sveti mož ni še prav nič spreobrn timer, razun na — slabše.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Dopisnikom v Lisbonu, O., Yukonu in St. Michaelu, Pa. ter drugim: Pride na vrsto drugi teden.

Anton Drozina, Chicago: Bo priobčeno v prihodnji številki.

L. M., Cleveland, O.: Hvala za poslano sliko.

Prispevateljem "Vščipcev": Nepodpisanih stvari se ne vpošteva.

Waukegan, Ill.: V tej številki ni bilo mogoče. Več pismeno.

Članek Antona Gardna ni mogel v to štev. bo priobčen drugi teden.

Sotrudniki, ki še niso dobili odgovorov na svoja pisma uredništvu, naj še malo potrpe, kajti urednik je zaposlen in je moral odložiti za ta čas razun najnujnejše vso drugo korespondenco.

Lep okrasek za dom.

Nad pol milijona Trinerjevih stenskih koledarjev se razpošlje vsakega decembra. Imajo sloves, da so vselej originalni in lepo izdelani, toda stenski koledar 1927 je poseben kras. Ima sliko, ki predstavlja čudo Yellowstonskega parka, sloviti geizer "Old Faithful" delo v barvah. Vaš

trgovec ima kopijo za vas, ali pa pošljite 10c za pošiljalne stroške na Joseph Triner Company, 1333 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. "Trinerjevo grenko vino prekaša vsa zdravila kar sem jih preskušal," piše dne 18. nov. 1926 Mr. Jos. Dudek, Brooklyn, N. Y., in dodaja: "Poznam tisoče ljudi, katerim je pomagalo." I steklenica \$1.25; vzorčne steklenice pošljemo proti prejemu 15c, ako pišete na gornji naslov.

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje soc. kluba št. 27. se vrše dvakrat v mesecu: vsako drugo nedeljo dopoldne in vsako četrto nedeljo popoldne. Seja četrto nedeljo v mesecu je namenjena v glavnem za predavanja in diskuzije. — Sodrugi, prihajajte redno k sejam in pridobite klubu novih članov!

BOŽIČ V JUGOSLAVIJI

Bo li praznovan v veselju? Če bo, je v mnogih družinah v veliki meri odvisno od rojakov v Ameriki.

Pomagati potrebnim je eden glavnih principov v teh praznikih in zapomnite si, da ima božični dar dvojno vrednost, zato ne odlagajte s pošiljatvijo.

Denarnim pošiljatvam obračamo največjo paznost in na ta način zagotovimo izplačilo v najkrajšem času in v polni vsoti.

Ker imamo velik promet in ker imamo zveze z največjimi bankami v Jugoslaviji, nam je mogoče dati najnižje cene.

Tistim ki žele biti o božičnih praznikih na posetu v Jugoslaviji priporočamo, da se obrnejo za informacije glede tega potovanja na naš paroplovni oddelek.

Največja
slovanska
banka
v Ameriki.

**KASPAMERICAN
STATE BANK**

1900 Blue Island Ave.,

Chicago, Ill.

VARNA BANKA ZA VLAGANJE VAŠEGA DENARJA.